

Силабус навчальної дисципліни
«Журналістські жанри» (частина 2)
Освітньо-професійної програми «Журналістика»
Галузь знань: 06 «Журналістика»
Спеціальність: 061 «Журналістика»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента ОП
Курс	2 (другий)
Семестр	4 (четвертий)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити / 120 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Аналітичні жанри журналістики (відповідно до класичної конфігурації журналістських жанрів преси – кореспонденція, стаття, коментар, огляд, рецензія, відкритий лист) у їх історичному розвитку і сучасному функціонуванні в медіапросторі.
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Навчальна дисципліна спрямована на формування системи загальнотеоретичних і прикладних знань у сфері аналітичної журналістики і має на меті сформувати навички створення журналістських матеріалів в аналітичних жанрах з різноманітним контентом у відповідності до редакційних потреб.
Чому можна навчитися (результати навчання)	<ul style="list-style-type: none"> – володіти різноманітними прийомами і методами збору, відбору, систематизації, аналізу й оформлення аналітичного матеріалу; – сформувати навички підготовки журналістських матеріалів в аналітичних жанрах до публікації, передачі в ефірі, появи в Інтернеті; – проводити дослідження алгоритмів функціонування і модифікації аналітичних жанрів у сучасних засобах масової інформації.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває наступних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння етимології термінів у галузі журналістської жанрології; - знання історії виникнення та еволюції аналітичних жанрів, їх класифікації і функціонування у різноманітних засобах масової інформації в минулому і на сучасному етапі розвитку журналістики; - вміння оперативно створювати аналітичні жанри з різноманітним контентом у відповідності до редакційних потреб; - знання найкращих жанрових зразків класичної спадщини вітчизняної, європейської і світової журналістики, вміння використовувати у власній творчості досвід попередників; - вміння дотримуватись основних жанрових вимог, порядку роботи журналіста щодо визначення теми, накопичення і систематизації фактологічного матеріалу, написання та літературного опрацювання тексту; - здатність аналізувати мовностилістичні та композиційні особливості аналітичних жанрів; - вміння орієнтуватись у жанровій палітрі газетного або журнального номера, теле- або радіопрограми, Інтернет-видання, відбирати найкращі зразки для жанрового досьє, аналізувати прорахунки й недоліки у журналістській роботі по втіленню жанрових форм, відзначати авторські знахідки і нові

	модифікації.
Навчальна логістика	<p>Зміст дисципліни: Аналітичні матеріали в жанровій системі та історії журналістики. Газетний або журнальний номер, радіо і телепрограма, випуск Інтернет-видання як система жанрів. Загальне уявлення про журналістську аналітику. Аналіз і синтез як два парних методи наукового пізнання.</p> <p>Етимологія основних термінів журналістської аналітики. Аналітика в жанровій системі журналістики, її функції, місце, роль. Провідні аналітичні газети і журнали, теле- і радіопрограми, Інтернет-видання в українському медіапросторі. Відомі журналісти-аналітики.</p> <p>Порівняльне співставлення аналітики з інформаційним блоком журналістських жанрів. Головні визначальні характеристики аналітичної журналістики. Загальні принципи підготовки аналітичних публікацій, радіо- і телепередач, визначення їх дієвості.</p> <p>Концептуальність, масштабність, проблемність аналітичних матеріалів, посилення ролі суб'єктивного фактору в них, теоретична та фактична аргументація, види і форми аналізу. Суспільно заангажований суб'єктивізм журналіста-аналітика. Багатофактовість із вивченням поміжфактових зв'язків як характерна риса аналітичних матеріалів. Заглибленість у приховану сутність подій і явищ. Відкритий або підтекстний полемізм. Апелювання до певних осіб або інстанцій. Використання методів індукції, дедукції, аналогії. Критерії ефективності матеріалів аналітичних жанрів.</p> <p>Методика роботи журналіста над аналітичним матеріалом. Основні етапи організаційно-творчої роботи журналіста над аналітичними жанрами. Визначення теми. Накопичення інформації. Розробка авторської концепції. Оцінка і систематизація фактологічного матеріалу. Підготовка тексту. Осмислення і вироблення композиційної структури аналітичного матеріалу: експозиція, постановка проблеми, аргументація, рекомендація, узагальнена оцінка. Літературне опрацювання тексту: переробка, обробка, вичитка.</p> <p>Функціонування аналітики в сучасних українських ЗМІ. Проблемно-тематичні вектори аналітичної журналістики. Рубрикація, обсяг, оформлення аналітичних матеріалів.</p> <p>Кореспонденція як найдавніший і найпоширеніший жанр аналітики (локальна аналітика). Уявлення про локальну аналітику. Індуктивний метод вивчення суспільної проблеми. Етимологія терміна "кореспонденція". Визначення кореспонденції як одного з найпоширеніших жанрів аналітичного блоку. Види кореспонденції. Виникнення та історія жанру. Специфічні жанрові ознаки. Головні позитивні характеристики і типові недоліки кореспонденцій.</p> <p>Методика роботи журналіста над кореспонденцією. Шляхи визначення теми, її розробки. Особливості композиції, стилю кореспонденції. Основні вимоги до кореспонденції. Робота журналіста щодо організації та підготовки авторської кореспонденції. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг кореспонденцій. Знайомство з практикою використання жанрових різновидів кореспонденції у сучасних ЗМІ.</p> <p>Стаття – провідний жанр аналітичної журналістики (панорамна аналітика). Уявлення про панорамну аналітику. Дедуктивний метод вивчення суспільної проблеми. Інтегрування</p>

фактів і подій. Визначення статті. Специфіка та історія жанру. Види статей, особливості роботи над кожним із них. Проблемна стаття як головний внутрішньожанровий тип. Основні вимоги до статті, роль фактологічного матеріалу в ній. Мовностилістичні та композиційні особливості статті. Порівняльний аналіз статті і кореспонденції як провідних аналітичних жанрів, співставлення їхніх характеристик.

Методика роботи журналіста над статтею. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг різних видів статей. Знайомство з практикою використання статті як одного з основних жанрів аналітики у сучасних ЗМІ.

Коментар як аналітичний жанр журналістики (тлумачна аналітика). Уявлення про тлумачну аналітику. Етимологія терміна “коментар”. Визначення коментарю як актуального, оперативного жанру аналітичної журналістики. Специфіка та історія жанру. Основні жанрові вимоги. Тематична спрямованість. Види коментарів, особливості роботи над кожним із них. Визначення теми, оцінка і систематизація фактологічного матеріалу. Мовностилістична та композиційна характеристика жанру. Позитивні та негативні особливості коментарю.

Коментатор як рольова спеціалізація в журналістиці. Вимоги до роботи коментатора в газеті, на радіо і телебаченні, в Інтернеті. Проблемно-тематична спеціалізація, мета і сутність коментаторської роботи. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг коментарю. Знайомство з практикою використання різних типів коментарю у сучасних ЗМІ.

Огляд як порівняльний аналітичний жанр журналістики (порівняльна аналітика). Уявлення про порівняльну аналітику. Вивчення суспільної проблематики й оцінювання стану речей за методом аналогії. Закони паралелізму. Визначення огляду як специфічного жанру аналітики. Виникнення та історія розвитку огляду як аналітичного жанру, його призначення і предмет.

Види оглядів, особливості кожного з них. Композиційні та мовностилістичні характеристики. Визначальні риси, сутність і специфіка огляду як жанру аналітики, його співставлення з іншими жанрами. Методика роботи над оглядом. Особливості роботи журналіста над підготовкою авторського матеріалу в жанрі огляду. Типові здобутки і прорахунки при написанні огляду.

Оглядач як журналістська спеціалізація. Специфіка роботи оглядача. Вимоги до роботи оглядача в пресі, на радіо і телебаченні, в Інтернеті. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг оглядів. Знайомство з практикою використання різних видів огляду в сучасних ЗМІ.

Рецензія та її типологізація у новітній журналістиці (оціночно-мистецька аналітика). Уявлення про оціночно-мистецьку аналітику. Етимологія терміна “рецензія”. Визначення жанру як оперативного оціночно-аналітичного відгуку на актуальні події мистецького і громадського життя. Історичний екскурс. Типологія рецензії за видами мистецтва, за формою і методом освоєння фактологічного матеріалу. Жанрові вимоги.

Визначальні риси, сутність і специфіка рецензії. Рецензія як синтетичний жанр. Позитивні і негативні характеристики рецензій. Мовностилістичні та композиційні характеристики. Методика роботи над рецензією. Рецензент як журналістське амплуа. Проблемно-тематична спеціалізація, мета і сутність роботи

	<p>рецензента різного профілю. Особливості підготовки авторської рецензії. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг рецензій. Знайомство з практикою використання рецензії у сучасних ЗМІ.</p> <p>Лист як епістолярна форма публіцистичного виступу (епістолярна аналітика). Уявлення про епістолярну аналітику. Експресивно-суб'єктивний виклад проблеми. Визначення листа як жанру аналітичного спектру. Його місце і роль в системі аналітичних жанрів. Походження та еволюція епістолярної публіцистики. Предмет, зміст і призначення епістолярії в журналістиці і літературі. Особливості форми епістолярної журналістики. Види відкритих листів, характерні риси кожного з них. Жанрові вимоги, специфіка, функції.</p> <p>Позитивні та негативні характеристики листів з точки зору дотримання жанрової форми. Методика роботи щодо організації та підготовки публікацій у жанрі відкритого листа. Мовностилістичні та композиційні характеристики листа. Тематика, проблемність, рубрикація, обсяг листів. Специфіка функціонування жанру в газеті, на радіо і телебаченні, в Інтернеті.</p> <p>Види занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота</p> <p>Методи навчання: Під час вивчення дисципліни «Журналістські жанри» важливо зосередити увагу не лише на освоєнні теоретичного матеріалу, а й на відпрацюванні практичних навичок журналіста, саме тому більшість практичних занять проводиться у формі редакційної наради («літучки»), студенти мають можливість обговорювати підготовлені твори у заданих жанрах, обирати найбільш вдалі, проводити аналіз дотримання жанрових вимог, нових жанрових модифікацій тощо. Кожен студент виконує роль журналіста, який отримав редакційне завдання й виконує його у встановлені терміни.</p> <p>Окрім цього практичні заняття проходять у формі круглих столів, на яких обговорюються актуальні проблеми сучасної журналістики, шляхи і перспективи її розвитку, світовий досвід тощо. Неодмінною складовою засвоєння практичних навичок є вирішення кейсів, створення мультимедійних проектів тощо.</p> <p>При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пояснювально-ілюстративний метод; – метод проблемного викладу; – репродуктивний метод; – дослідницький метод; – порівняльний. <p>Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, збиранні жанрового досвіду тощо.</p> <p>Форми навчання: очна, заочна.</p>
Пререквізити	<p>Навчальна дисципліна «Журналістські жанри» (частина 2) базується на знаннях таких дисциплін, як: «Вступ до спеціальності», «Медіапсихологія», «Аудіовиробництво», «Відеовиробництво», «Історія журналістики», «Журналістські жанри» (частина 1).</p>
Пореквізити	<p>Навчальна дисципліна «Журналістські жанри» (частина 2) є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Журналістські жанри» (частина 3), «Інтернет-журналістика», «Міжнародна журналістика», «Екстремальна журналістика», «Методика роботи прес-секретаря», «Видавнича справа», «Редагування медіатекстів»,</p>

	«Літературно-художня критика в засобах масової інформації», «Паблік релейшнз», «Нові медіа» та ін., та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Політична журналістика», «Соціальна журналістика», «Інформаційні війни», «Публіцистика». Знання з журналістських жанрів можуть бути використані при написанні кваліфікаційної роботи.
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ	<p>Навчальна та наукова література</p> <p>Науково-технічна бібліотека НАУ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: <i>Підручник</i> – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с. 2. Іванов В. Ф., Дудко О. С. Міжнародна журналістика. Міжнародний піар: <i>Навчальний посібник</i> – К.: Освіта України, 2011. – 288 с. 3. Кривошея Г. П. Теорія і практика журналістики: <i>Навчальний посібник</i> – Київ: НАУ, 2007. – 220 с. 4. Май Манфред. Медіа-політика в інформаційному суспільстві /пер. з нім. В. Климченко, В. Олійник. – Київ: Академія Української Преси, 2011. – 286 с. 5. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики.– Київ: НАУ, 2009. – 116 с. <p>Репозитарій НАУ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Васьківська О. Є. Навчально-методичний комплекс дисципліни "Інтернет-журналістика" – Київ: НАУ, 2021. – 11 с. 7. Назаренко Г. І. Навчально-методичний комплекс дисципліни "Журналістські жанри" – Київ: НАУ, 2016. – 13 с.
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторний фонд Факультету міжнародних відносин (7 корпус), навчальна лабораторія кафедри журналістики, яка оснащена сучасною комп'ютерною технікою та обладнанням для проведення лекційних і практичних занять.
Семестровий контроль	Диференційований залік, письмово.
Кафедра	журналістики
Факультет	міжнародних відносин
Викладач(і)	 <p>НАЗАРЕНКО ГАЛИНА ІВАНІВНА Посада: доцент кафедри журналістики Факультету міжнародних відносин НАУ Науковий ступінь: кандидат філологічних наук (спеціальність «Журналістика») Вчене звання: доцент Профайл викладача: http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_zgurnalistiki/ http://www.lib.nau.edu.ua/naukpraci/teacher.php?id=10996 http://www.lib.nau.edu.ua/praci/10996Nazarenko.pdf Тел.: 406-77-85 E-mail: mihnazar@rambler.ru Робоче місце: 7.215</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Лінк на дисципліну	